

**Проект на Наредба за вписването, квалификацията и
възнагражденията на вещите лица**

[линк към консултацията](#)

Информация

Откриване / Приключване: 23.12.2022 г. - 23.01.2023 г. Неактивна

Номер на консултация: #7293-K

Област на политика: Архив - Правосъдие и вътрешни работи

Тип консултация: Акт на министър

Вносител: Министерство на правосъдието

Тип носител: Национално

На основание чл. 403, ал. 1 от Закона за съдебната власт, и в изпълнение на нормативен акт от по-висока степен, е необходимо министърът на правосъдието, съгласувано с пленума на Висшия съдебен съвет, да издаде подзаконов нормативен акт, с който да определи: 1. реда и сроковете за предложения за включване и промени на списъците на специалистите, утвърдени за вещи лица; 2. условията, на които трябва да отговарят специалистите, утвърдени за вещи лица; 3. условията и реда за определяне възнагражденията на вещите лица; 4. правото на достъп до информационната система по чл. 402а и данните, които се въвеждат в нея. Целта на предложението проект на наредба е в съответствие със законовата делегация да детайлизира условията и реда за вписването, квалификацията и възнагражденията на вещите лица.

Отговорна институция

Отговорна институция

Министерство на правосъдието

Адрес: София, София, ул. Славянска 1

Електронна поща: priemna@justice.government.bg

Начини на предоставяне на предложения и становища

- Портала за обществени консултации (изисква се регистрация чрез имейл);
- Електронна поща на посочените адреси;
- Системата за сигурно електронно връчване <https://edelivery.egov.bg/> (изисква се квалифициран електронен подпис или ПИК на НОИ);
- Официалния адрес за кореспонденция.

Полезни връзки

Рубрика „Закрила на детето“ към дирекция „Международна правна закрила на детето и международни осиновявания“ - <https://mjs.bg/home/index/4d58b6a3-346b-4026-9aaa-7d5654890938>

Документи

Пакет основни документи:

[Проект на Наредба за вписването, квалификацията и възнагражденията на вещите лица - вер. 1.0 | 23.12.2022](#)

[Мотиви към проект на Наредба за вписването, квалификацията и възнагражденията на вещите лица - вер. 1.0 | 23.12.2022](#)

[Становище от Българско дружество по съдебна медицина, получено по електронна поща на 09.01.2023 г. - вер. 1.0 | 09.01.2023](#)

[Становище от д-р Пламен Димитров, получено по електронна поща на 17.01.2023 г. - вер. 1.0 | 17.01.2023](#)

[Становище на Синдикална федерация на служителите в МВР, получено по електронна поща на 19.01.2023 г. - вер. 1.0 | 19.01.2023](#)

[Становище от г-жа Елисавета Асенова, получено по електронна поща на 19.01.2023 г. - вер. 1.0 | 20.01.2023](#)

[Становище на Съюза на автотехническите експерти, получено официално на 17.01.2023 г. - вер. 1.0 | 31.01.2023](#)

[Справка за отразяване на предложенията и становищата - вер. 1.0 | 15.02.2023](#)

Консултационен документ:

Справка становища:

Коментари

[Коментари \(pdf\)](#)

[Коментари \(csv\)](#)

Автор: БСК Пресцентър (23.01.2023 16:22)

Становище на БСК

Становището на БСК е публикувано на адрес <https://www.bia-bg.com/standpoint/view/31268/>

Автор: Мариана Станева (23.01.2023 10:40)

Камара на вещите лица в България

Подкрепяме публикуването на Наредбата с предложеното съдържание с цел запълване на създалия се правен вакуум.

Считаме, че в много кратък срок следва да бъде създадена работна група за създаване на Закон за вещите лица

Автор: Петко Тодоров (23.01.2023 08:33)

Особено важно!

Моля, да се обърне особено внимание на т.1 от предходно написаното от мен!

Автор: Петко Тодоров (22.01.2023 20:11)

Още по въпросите за определяне на възнагражденията на вещите лица и тяхното изплащане:

1. Относно възложените експертизи, които не са приети от компетентния орган до 02.12.2022 г.

В предложения проект за Наредба не е уредено преминаването от предходната Наредба за вписването, квалификацията и възнагражденията на вещите лица. Би трябвало да има преходни разпоредби, в които изрично да се запише, че новата Наредба има обратна сила по отношение на възложените експертизи, които не са приети от компетентния орган до 02.12.2022 г. В противен случай е възможно да не се плати за нито един отработен час и направени разходи от вещите лица до влизане в сила на новата Наредба за вписването, квалификацията и възнагражденията на вещите лица. В случая е необходимо да се приложи чл.14, ал.1 от ЗНА, съгласно който „Обратна сила на нормативен акт може да се даде само по изключение, и то с изрична разпоредба.“. Считам, че няма пречка Наредбата да се приложи с обратна сила, защото има проблем, който само с изрична разпоредба може да се реши.

2. Изготвянето на експертизата е услуга

Коректно ще е ако възнагражденията на вещите лица се получават и чрез фирми. Експертизите трябва да се изготвят лично от вещите лица, тъй като информацията с която се запознават трябва да се запази в тайна. Това означава, че вещото лице, на което е възложена експертизата, не трябва да ползва чужда помощ, било то и от други неназначени вещи лица. Наказателната отговорност се носи от вещото лице, на което в лично качество е възложена експертизата и което я е изготвило. Това обаче е различно от уреждането на финансовата част. Сумата за изготвената експертиза би трябвало да може да се изплаща и на фирма, в която вещото лице може да участва и чиито активи са използвани при изготвяне на експертизата. Институцията трябва да плати сумата по справка-декларация на фирмата въз основа на издадена фактура, а фирмата да изпълни задълженията си по трудовите, извънтрудовите и взаимоотношенията със собственици и управляващи по реда, определен от данъчното и осигурително законодателство. Доколкото разбирам от хода на адм.д. № 5508 / 2021 г. по описа на ВАС това е във връзка с прилагане правото на Европейския съюз и конкретно определянето на тази дейност като извършване на услуга. Апропо в публикуваните мотиви за издаване на проекта за наредба странно е записано, че „Проектът на наредба не е свързан с въвеждане на изисквания на правото на Европейския съюз, поради което не е необходимо изготвянето на анализ за съответствие с него.“.

Автор: Любомир Герджиков (22.01.2023 16:39)

Предложения от КАСЕБ към проекта за актуализация на Наредбата за вещите лица / Част 5.

5. Налице са и много други ненадлежно определени области на нормативна регулация на института на съдебната експертиза – като например касаещите подбора на квалифицирани специалисти, тяхно назначаване и отвод в съдебния процес, определяне и заплащане на възнаграждения и разноски, гаранции за правилност на заключенията и отговорност при неверни заключения, и други, за които тук няма да навлизаме в детайли.

Същественото е, че вече десетилетия сформираните работни групи към Министерството на правосъдието не спомагат за подобряване на регламентацията на дейността по извършване на съдебни експертизи – напротив, наблюдава се влошаване на качествените показатели, поради което

ПРЕДЛАГАМЕ:

I. Да бъде отменен чл. 403, ал. 1 от Закона за съдебната власт.

II. Наместо това да бъде нормативно заложено, по аналогия с регламентацията на дейността на адвокатурата:

(1) Институтът на съдебната експертиза е свободен, независим и самоуправляващ се. Той подпомага органите на досъдебното производство и на съда, както и учрежденията, гражданите и юридическите лица при изясняването на техните права и законни интереси.

(2) Организацията и редът за дейност на института на съдебната експертиза се уреждат в отделен закон.

Надяваме се с настоящото да сме били полезни и оставаме на разположение за допълнителни уточнения при необходимост,

С уважение,

/п/

.....
инж. ик. Любомир П. Герджиков –

Председател на Управителния

съвет на КАСЕБ

Автор: Любомир Герджиков (22.01.2023 16:35)

Предложения от КАСЕБ към проекта за актуализация на Наредбата за вещите лица / Част 4.

2. Във връзка с гореизложеното считаме, също така, че **извършването на съдебни експертизи в наказателния и в гражданския процес следва да бъде отделно регламентирано**, тъй като понастоящем НПК определя съдебната експертиза като доказателствен способ, докато ГПК я отнася към доказателствените средства.

Това обстоятелство има за последствие нееднозначно отношение към допълнително проучвани от съдебните експерти материали и документи, с оглед процесуалната природа на доказателствата в съдебния процес.

3. Отчитайки сложния характер на отношения, които често възникват при съдебни спорове и съответно възлагани по тях съдебни експертизи, както и все по-широко навлизащите съвременни научно-технически и икономически модели, нереалистично е очакването единствено отделни специалисти да изработват заключения, поради което считаме, че **следва да бъде допуснато възлагане на експертни дейности в съдебния процес също на юридически лица** – така, като е при други сходни дейности като одитиране, оценки и в адвокатурата.

Такава е и регламентираната практика в страните от ЕС.

4. С оглед равнопоставеност на страните в съдебния процес и наличие на възможност за най-добра защита на техните интереси, считаме за необходимо **да се допусне прилагането и разглеждането в съдебния ни процес и на частни експертизи – по възлагане от участващите страни.**

Това също е регламентирана практика в част от страните от ЕС.

Автор: Любомир Герджиков (22.01.2023 16:31)

Предложения от КАСЕБ към проекта за актуализация на Наредбата за вещите лица /
Част 3.

изх. № 12/25.05.2018 г.

ДО

МИНИСТЪРА НА ПРАВОСЪДИЕТО

Г-ЖА ЦЕЦКА ЦАЧЕВА

СТ А Н О В И Щ Е

от Сдружение „Камара на арбитражните и на
съдебните експерти в България” (КАСЕБ)

ОТНОСНО: Проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба №
2/2015 г. на МП за вписването, квалификацията и възнагражденията на
вещите лица, публикуван на 27.04.2018 г. на интернет сайта на
Министерството на правосъдието;

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО МИНИСТЪР,

Сдружение „Камара на арбитражните и на съдебните експерти в България” е
неправителствена организация, юридическо лице с нестопанска цел в обществена
полза, регистрирано с ЕИК 177223060.

Сдружението включва в състава му специалисти с висока квалификация и опит,
осъществяващи експертна дейност, в т.ч. и по възлагане от органите на съда и на
досъдебното производство.,

На 27.04.2018 г. на интернет сайта на Министерството на правосъдието, в раздел
Нормативни актове/Проекти на нормативни актове беше публикуван за обществено
обсъждане проект на НИД на Наредба № 2/2015 г. на МП за вписването,
квалификацията и възнагражденията на вещите лица.

Като пряко заинтересовани от положенията в Наредбата, и на основание чл. 69 (1) от
АПК, представяме на вниманието Ви в процедурата по обществено обсъждане
следните наши писмени възражения и бележки:

1. За най-съществено считаме да бъде еднозначно изяснен и отразен в
нормативните документи характера на експертната дейност в съдебния процес –
представляващ присъщо-необходима база за определяне на всички последващи
положения, нормативно регламентиращи този вид дейност.

Настоящата съдебна практика по казуси, касаещи съдебни експертизи, мотивира
свои решения изхождайки от положението, че възникващите отношения при
възлагане на експертни проучвания в досъдебната и в съдебната фази на процеса,

са с административно-правен характер, т.е. имат характера на принуда.

Общозвестно е, че новата ни Конституция не допуска извършването на принудителен труд, освен в случаите на природни и други бедствия при условия и по ред, определени със закон.

Ето защо настояваме при нормативната регулация на експертната дейност в досъдебното производство и в съдебния процес, работата по извършване на съдебни експертизи да бъде регламентирана като **доставка на услуга**, каквато е уредбата в повечето страни от ЕС.

Прочее в случай, че горното е неприемливо, ще настояваме **да се заплаща на съдебния експерт освен възнаграждение и разноски, също и обезщетение за извършването на съдебни експертизи**, както е предвидено например в Германия и Австрия, както е било възприето изначално и в съвременната ни правна система – чл. 468 от Закона за съдопроизводството (1882 г.).

Автор: Любомир Герджиков (22.01.2023 16:27)

Предложения от КАСЕБ към проекта за актуализация на Наредбата за вещите лица / Част 2.

2. Да се прилагат конкретно разработени подходи и методи за извършване на съдебни експертизи.
3. С изискванията и реда при възлагането и извършването на съдебни експертизи да са добре запознати както възложителите (наричани „заявители“ в проекто-закона), така и изпълнителите – вещите лица.
4. Заявителите следва да притежават базови научни познания в областта, в която е извършена съдебна експертиза, за да са в състояние да преценят и оценят качеството на изпълнение.

Нито едно от гореизброените не е изяснено в достатъчна степен в нормативната ни уредба относно приложимия по настоящем модел на съдебната експертиза. Особено отчитайки последното, което в научната практика е познато като „познавателен парадокс“ – заявителите, които поради неналичие на специални знания в дадена научна област, възлагат съдебни експертизи, е предвидено в проекто-закона да дадат оценка за качеството на изпълнение от вещото лице, и на тази основа да се формира негов рейтинг.

Съвършено очевидно е според нас, че първоначално следва да се разработи концептуален модел на съдебната експертиза в съдебната ни система – в съответствие с развитието на правната доктрина у нас и с добрите европейски практики, и едва след това да се усъвършенстват отделните елементи, включително и чрез АИС.

Все пак къща се строи откъм основите, а не от поръчката и монтажа на прозорците (местата за наблюдение и контрол).

В тази връзка прилагаме на Вашето внимание наши писмени предложения до министерството на правосъдието от м. 05.2018 г., по които до момента нямаме информация да са предприети каквито и да било действия.

На основание чл. 69, ал. 1, т. 1 от АПК възразяваме срещу приемането на заявения Проект на Закон за допълнение на ЗСВ.

инж. ик. Любомир П. Герджиков –

Председател на УС на КАСЕБ

<https://www.cajeb-bg.org/>

.....

Автор: Любомир Герджиков (22.01.2023 16:24)

Предложения от КАСЕБ към проекта за актуализация на Наредбата за вещите лица / Част 1.

Уважаеми Колеги,

Във връзка с провежданите обществени консултации за изменения и допълнения на текстове от Наредба № 2/2015 г. за вещите лица, ви представяме за информация становища на Камарата на арбитражните и на съдебните експерти (КАСЕБ), предлагани от сдружението, които са актуални и към момента.

Надяваме се да бъдат взети под внимание с оглед подобряване дейността по съдебно експертизиране – в частност, и на съдебната система като цяло, както и в полза на обществото ни.

УС на Сдружение КАСЕБ

.....

<https://www.cajeb-bg.org/post>

May 12, 2020

СТАНОВИЩЕ на Камарата на арбитражните и на съдебните експерти в България (КАСЕБ)

ОТНОСНО: Проект на Закон за допълнение на ЗСВ, с отношение към дейността на вещите лица;

Уважаеми дами и господа,

За да може резултатът от някоя дейност да бъде оценен и устойчив, както е предвидено в предложението за Проект на Закон за допълнение на Закона за съдебната власт, следва кумулативно да са налице следните основни предпоставки:

1. Да съществува методология за оценка на дейността – в конкретния случай по извършване на съдебна експертиза.

Автор: Кристина Найденова (22.01.2023 14:59)

СТАНОВИЩЕ НА СДРУЖЕНИЕ „АСОЦИАЦИЯ НА ОЦЕНИТЕЛИ, ВЕЩИ ЛИЦА И ЕКСПЕРТИ“
/АОВЛЕ/ - част 4

14. Предлагаме наредбата да се допълни с регламентиране на електронния достъп на вещите лица до информация от съдебната система касаеща пряко експертизите.

Мотиви: Това ще улесни работата на вещите лица и ще съкрати времето за изготвяне на експертизи. В обхвата на предложението се включва: получаване на призовки от вещите лица по електронен път – мейл, вайбър, уотсап, достъп до документите в електронно четим формат, изпращане на готовите експертизи по електронен път подписани с електронен подпис и др.

15. Да не се налага за получаването на всеки хонорар вещото лице да декларира еднообразна повтаряща се информация като удостоверение за номер на банкова сметка, адрес, имена, ЕГН и др. под.

Мотиви: Спестяват се ресурси както на съдебната система, така и на вещите лица.

16. Да има система за равномерно и случайно разпределяне на експертизите между вещите лица.

Мотиви: Ще подобри и ускори работата на съдебната система.

17. Да има публична статистическа информация за дейността на вещите лица – възложени, отказани, приети, отхвърлени експертизи, срокове за изработване на експертизите, изплатени хонорари – размери и срокове и др.

Мотиви: Ще спомогне за вземане на решения в бъдеще.

18. Да има възможност, вещите лица да ползват споделено и безплатно специализирани бази данни – юридически, икономически, счетоводни, технически и др.

Мотиви: Ще намали сроковете за изработване на експертизите, ще повиши точността на изследванията и изводите, ще намали разходите за изработване на експертизи.

19. Да се създаде механизъм за компенсация на вещи лица/оценители/експерти – свободна професия /самоосигуряващи се лица/ при настъпване на неочаквани събития незабавно променящи обществения живот – пандемии, висока инфлация, кризисна липса или рязка промяна в цените на стоки и/или услуги.

Мотиви: Ще даде резултат в бъдещето – ще се увеличи броят на желаещите да стана вещи лица, ще има повече вещи лица.

Изразяваме готовността си за участие в евентуални бъдещи работни обсъждания на проект за наредба или закон.

Кристина Найденова

Управител на СДРУЖЕНИЕ „Асоциация на оценители, вещи лица и експерти“

Автор: Кристина Найденова (22.01.2023 14:58)

СТАНОВИЩЕ НА СДРУЖЕНИЕ „АСОЦИАЦИЯ НА ОЦЕНИТЕЛИ, ВЕЩИ ЛИЦА И ЕКСПЕРТИ“
/АОВЛЕ/ - част 3

8. Член 24, ал. 1 да придобие вида: „За всеки действително отработен час се заплаща възнаграждение в размер 8 % от установената минимална работна заплата за страната към датата на възлагане на експертизата, но не по-малко от 100 лв. на час. За действително отработен час се счита и времето необходимо на вещото лице за придвижване от и до съответното съдилище.“

Мотиви: Виж мотивите по т. 4.

9. Предвид спецификата на експертния труд като свободна професия и/или ненормираното работно време чл. 23, ал. 1, т. 6, чл. 25 и чл. 26 могат да отпаднат.

Мотиви: При получаване на заплащането по т. 8 няма да е необходимо допълнителното заплащане предвидено в чл. 23, ал. 1, т. 6, чл. 25 и чл. 26.

10. В чл. 27, ал. 1 срокът за изплащане на възнаграждението и разходите на вещото лице да бъде 7 дни. При забава в плащането платецът дължи неустойка/лихва в размер на 1 % /един процент/ от дължимата сума за всеки просрочен ден.

Мотиви: В този срок Агенцията по вписванията изплащат възнагражденията на вещите лица. Същото биха могли да правят и други институции. Кратките срокове за изплащане на възнагражденията ще действат мотивиращо на вещите лица за по-бързо изработване на експертизите. При неспазване на срокове и задължения вещите лица подлежат на глоби. Справедливо е, при неспазване на сроковете за заплащане на хонорарите, съответната институция също да подлежи на санкция.

11. Алинеи 3 и 4 в чл. 27 да отпаднат.

Мотиви: За ал. 3 - възможността за отхвърляне на експертиза стимулира използването на недобросъвестни практики от страна на адвокати и се използва като повод за незаплащане на положен труд, което е недопустимо. За ал. 4 -

променянето на размера на възнаграждението на вещото лице е описано и в чл. 23, ал. 2, последно изречение – недопустимо е непълно заплащане на вече положен труд, по субективна и некомпетентна преценка.

12. В чл. 31, ал. 1 вещото лице да започва работа по изработване на експертизата след назначаването му от съответния орган.

Мотиви: При наличие на целеви фондове за заплащане на изработените експертизи, не е нужно да чака внасянето на депозит или внасяне на сума за доплащане в допълнение на внесеня депозит.

13. В чл. 38, ал. 4 да се добави т. 6 „Снимка на вещото лице.“

Мотиви: В картата на вещото лице по чл. 14 има снимка на лицето.

Автор: Кристина Найденова (22.01.2023 14:57)

СТАНОВИЩЕ НА СДРУЖЕНИЕ „АСОЦИАЦИЯ НА ОЦЕНИТЕЛИ, ВЕЩИ ЛИЦА И ЕКСПЕРТИ“
/АОВЛЕ/ - част 2

4. Изменение на текста на чл. 20:

ал. 1: При явяване на вещо лице и отлагане на делото по независещи от него причини на същото освен разходите се заплаща и възнаграждение в размер не по-малко от 100 лв.

ал. 2 При явяване на вещото лице, включително и когато е служител на ПРБ, назначен на експертна длъжност, пред съда за изслушване по изготвена в досъдебната фаза на наказателния процес експертиза освен посочените в чл. 19, ал. 2 разноски се заплаща възнаграждение не по-малко от 100 лв.

Мотиви: В момента обичайната часова ставка за висококвалифициран труд е 100 лв./час без ДДС. При формиране на часовата ставка са отчетени високата квалификация на експертите /понякога експертите са с повече от една магистратура и/или хабилитирани лица/, компетентността, специфичните знания необходими за изработване на експертизите, сложността и спецификата на експертизите, разходите за консумативи, материали, технически средства и оборудване, ползването на специализирани софтуер и хардуер, транспорт, инфлация и др. Адекватното и в кратки срокове заплащане на експертите ще стимулира интереса към професията и присъединяване на нови експерти, няма да има дефицит на вещи лица, ще стимулира вещите лица да изработват експертизите в по-кратки срокове, което ще доведе до по-бързо правораздаване. Високата часова ставка ще даде възможност на повече експерти да работят само като вещи лица, т.е. те ще бъдат винаги на разположение на съдебната система, което ще рефлектира върху бързината на правораздаването.

5. Предлагаме да се въведе възможността вещото лица да участва в заседанията по делото он-лайн. В този случай възнаграждението по чл. 20 може да бъде 50 лв.

Мотиви: Ще се намалят разходите на съдебната система.

6. Текстът на чл. 23, ал. 2 да отпадне.

Мотиви: Виж т. 4.

7. Да се създадат целеви фондове към съдилищата, прокуратурата и МВР, от които да се изплащат възнагражденията на вещите лица.

Мотиви: Вещите лица работим за съдебната система, а не за страните по делото. Това ще скъса финансовата връзка между вещите лица и страните по делото, ще реши проблема с малките депозити и доплащането на изработените експертизи, ще предотврати изявата на корупционни практики. Виж и мотивите по т. 4.

Автор: Кристина Найденова (22.01.2023 14:55)

СТАНОВИЩЕ НА СДРУЖЕНИЕ „АСОЦИАЦИЯ НА ОЦЕНИТЕЛИ, ВЕЩИ ЛИЦА И ЕКСПЕРТИ“
/АОВЛЕ/ - част ,

относно Проект за изменение и допълнение на Наредба № 2 от 2015г. за вписването, квалификацията и възнагражденията на вещите лица (обн. ДВ. бр. 50 от 3 юли 2015г., изм. ДВ. бр. 28 от 8 април 2016г., изм. и доп. ДВ. бр. 82 от 5 октомври 2018г., изм. и доп. ДВ. бр. 91 от 2 ноември 2021г., изм. ДВ. бр. 96 от 2 декември 2022г.)

Във връзка с предложеният Проект за изменение и допълнение на Наредба № 2 от 2015г. за вписването, квалификацията и възнагражденията на вещите лица (обн. ДВ. бр. 50 от 3 юли 2015г., изм. ДВ. бр. 28 от 8 април 2016г., изм. и доп. ДВ. бр. 82 от 5 октомври 2018г., изм. и доп. ДВ. бр. 91 от 2 ноември 2021г., изм. ДВ. бр. 96 от 2 декември 2022г.), който да бъде подложен на обществено обсъждане, предлагаме следните промени и допълнения:

1. В чл. 1, ал. 1 се добавя нова т. 5: условията и редът за достъп на вещите лица до електронното досие на делото, по което е назначено.

Мотиви: Това ще улесни работата на вещите лица, ще намали разходите на съдебната система, ще намали времето за изработване на експертизи.

2. В чл. 10, ал. 1 се добавя нова т. 12: Документите по ал. 1 да могат да се подават и по електронен път подписани с електронен подпис /КЕП/.

3. В чл. 12 се добавя нова алинея б: комисиите по ал. 1 и ал. 2 могат да бъдат подпомагани при вземането на решение от браншови и професионални организации със съвещателен глас при вземането на решения.

Мотиви: Ще се подобри качеството на подбора на вещите лица, а от това от своя страна ще подобри и качеството на експертизите.

Автор: Веселина Попова (19.01.2023 16:43)

Предложения от Сдружение "СЕФИТА" до Министъра на правосъдието отн. наредбата за вещите лица

ДО

МИНИСТЪРА НА ПРАВОСЪДИЕТО

ОТНОСНО: Публикуван за обществено обсъждане на 23.12.2022 г. на Портала за обществени консултации на МС – Проект на Наредба за вписването, квалификацията и възнагражденията на вещите лица;

УВАЖАЕМИ Г-Н МИНИСТЪР,

Сдружение с нестопанска цел **"СЕФИТА"**, рег. по ф.д. № 8122/ 2004 г. на СГС/ФО, обединява експерти и техни организации, работещи предимно в сферата на съдебното експертизиране и по възлагане от органите на досъдебното производство, както и по поръчки на обществени организации и стопански субекти.

Във връзка с публикувания за обществено обсъждане на 23.12.2022 г. - Проект на Наредба за вписването, квалификацията и възнагражденията на вещите лица, Ви информираме, че поддържаме предложенията, изпратени на вниманието Ви с наш изх. № 005/17.01.2019 г., формулирани и мотивирани в резултат от успешно изпълнен от Сдружението ни проект по ОПДУ: „Съдебната експертиза в България и в страните от ЕС /граждански процес/“.

Отново Ви представяме заключителния доклад по Проекта, съдържащ предложенията ни за подобряване регламентацията на съдебното експертизиране, както и копие на писмото наш изх. № 005/17.01.2019 г. до Вас, а също и с изх. № 006/17.01.2019 г. - до ВСС.

<http://www.sefita.org/19399849.html>

Поддържаме, също така, и предложенията относно съдебното експертизиране, които сме изложили при обсъждане пред ВСС и пред Съвета по прилагане на актуализираната стратегия за продължаване на реформата в съдебната система към МП – наш изх. № 077/18.11.2017 г., и които са публикувани на сайта на ВСС, като също ги прилагаме и към настоящото.

https://vss.justice.bg/root/f/upload/18/Stanovishte_SEFITA.pdf

Надяваме се с настоящото да сме били полезни, и оставаме на разположение на допълнителна информация при необходимост,

С уважение, /п/

маг. ик. Веселина Г. Попова –

Председател на УС на Сдружение „СЕФИТА“

Приложения:

1. Предложения, формулирани и мотивирани в заключителния доклад като резултат от успешно изпълнен от Сдружението ни проект по ОПДУ: „Съдебната експертиза в България и в страните от ЕС /граждански процес/“.

<http://www.sefita.org/19398585.html>

2. Писмо наш изх. № 005/17.01.2019 г., с което е изпратен резултатът от изпълнението на Проекта по ОПДУ до Министерството на правосъдието.

<http://www.sefita.org/19399850.html>

3. Писмо наш изх. № 006/17.01.2019 г., с което е изпратен резултатът от изпълнението на Проекта по ОПДУ до Висшия съдебен съвет.

<http://www.sefita.org/19399851.html>

4. Писмо наш изх. № 077/18.11.2017 г., в което са формулирани наши предложения за подобряване регламентацията на съдебното експертизиране, представени на вниманието на ВСС и на Съвета по прилагане на актуализираната стратегия за продължаване на реформата в съдебната система към МП.

https://vss.justice.bg/root/f/upload/18/Stanovishte_SEFITA.pdf

Автор: Пламен Димитров (18.01.2023 13:54)

Коментар 1.4.

Виждам и някои проблеми, които стоят пред законодателя, които също не са за пренебрегване:

1. Необходимост от създаване на правила за група от специалисти с голяма разнородност, които правила да решат голям брой задачи – от както се занимавам с дейността на вещо лице (вече 20 години) наблюдавам периодични напъни за регламентиране на дейността (обществени обсъждания, работни групи и т.н.), които обикновено завършват или без никакъв резултат или с козметични промени, които колкото решават наличните проблеми, толкова създават нови такива. Всяка общност от вещи лица прави предложения, които са угодни за

самата нея и често неизгодни за останалите страни участващи в процеса. Това води до отхвърлянето на тези предложения от законодателя или до перефразирането им във вид, който често не дава нужния справедлив резултат. Тези дълги и ялови напъни доведоха до обезверяване във възможността за промяна и подобряване на експертната дейност и „движение по течението“ на повечето вещи лица. Необходимо е създаване на ясна и дългосрочна стратегия за развитието на експертната дейност в България, с ясно зададени задачи, в решаването на които следва да участват всички заинтересовани страни. И едва след консенсус по решенията на задачите, тези решения да се облекат в нужната законова рамка.

2. Липса на браншови организации, които да осъществяват мост между вещите лица и законодателя, като създават адекватни законодателни инициативи и същевременно защитават интересите на вещите лица.

Съществува още една заинтересована страна от работата на вещите лица и това е обществото, по отношение на което също виждам поне един основен проблем:

1. Доверие в експертизата – Експертизата има все по-голяма роля в съвременното правосъдие, а от там доверието в експертизата се отразява пряко и на доверието в правораздавателната система. Освен това експертизата трябва да създаде доверие не само в обществото, което в момента е силно критично, но и във възлагащия орган, който трябва да вземе решение на базата на експертизата. Създаването на доверие както всички знаем е процес, който изисква време, а разрушаването на доверието става за миг. Така, че доверието във вещите лица, а от там и в експертизата трябва да се цели, цени и пази. Основните на доверието в експертизата са заложи в изискванията към вещите лица (професионални и морални) и в изискванията към качеството на експертната дейност.

Със сигурност съществуват още проблеми, които съм пропуснал в този съвсем схематичен и кратък анализ, но причината да го направя е да приканя всички страни участващи в процеса да погледнат по-глобално върху проблема с вещите лица в България и след анализ и идентифициране на значимите проблеми, да се разработят работещи решения удовлетворяващи всички страни, които решения в крайна сметка да се облекат в добре обмислени текстове на нормативните актове!

Обърнете внимание на един сравнително стар и сигурно добре забравен, но все още доста актуален преглед на проблемите в дейността на вещите лица:

https://transparency.bg/wp-content/uploads/2021/06/publication_50_1_compressed.pdf

Финансовият проблем свързан с експертната дейност е само един от проблемите, но до голяма степен рефлектира върху всички останали проблеми и решаването му би била една добра основа за цялостно подобряване на дейността.

С уважение:

Д-р Пламен Димитров – вещо лице - съдебна медицина, началник на ОСМ при УМБАЛ Канев АД гр. Русе.

Автор: Пламен Димитров (18.01.2023 13:52)

Коментар 1.3.

От друга страна на база опита ми като вещо лице виждам следните значими проблеми и пред органите назначаващи и ползващи експертизите, които също имат нужда от решение:

1. Необходимост от качество на експертизата – Назначаващият орган не притежава специални знания в дадена област, поради което назначава експертиза и тъй като не притежава специални знания до голяма степен не може да оцени и качеството на самата експертиза, но въпреки това се нуждае от качествена експертиза. Малките възможности за оценка на качеството на експертизите от страна на възлагащия орган, още повече налага необходимостта от създаване на механизми гарантиращи качествени експертизи. Подходите могат да бъдат различни, но контрол на качеството на експертизите трябва да има. Директният контрол върху качеството на експертизите не е приложим поради презумцията за независимост на експертната дейност, но е възможно прилагане на индиректен контрол – изисквания за ценз и опит на вещите лица (съобразен с вида и сложността на експертизата), минимални стандарти за различните видове експертизи, етичен кодекс, наличие на независими организации отговорни за създаване на стандарти, етични кодекси, методическа помощ и обучение, сертифициране и др. дейности подпомагащи подобряването на качеството на експертната дейност в дадена експертна област. „Некачествените експертизи водят до некачествено правосъдие, което е по-лошо и от липсата на правосъдие...” (Петьо Славов);
2. Контрол върху изразходваните средства за експертна дейност – всички вещи лица искат високи възнаграждения и до голяма степен са прави, но от другата страна стои един ограничен обществен ресурс от парични средства, който трябва да оптимално да се изразходва за качествена услуга. Намаляването на възнагражденията на вещите лица под пазарна стойност не е правилно решение, тъй като отблъсква вещите лица, води до по-некачествени и некомпетентни заключения и в голяма степен потенцира корупционни риск. По правилен подход би бил да се ограничат на първо място излишните разходи за ненужни експертизи – по мои наблюдения най-честата причина за назначаване на ненужни експертизи са извършените предходни некачествени такива. Некачествените експертизи, често вместо да решат въпросите по които са назначени, отварят нови, водят до излишни спорове и назначаване на все по-разширени и от там по скъпи допълнителни и повторни експертизи. В съдебната медицина, а съм сигурен че това важи в голяма степен и за другите експертни сфери, най-важно е максимално пълното и обективно събиране на доказателствата при експертното изследване (аутопсия, освидетелстване, оглед на местопроизшествие и др.), което се прави при първоначалната експертиза. Не са ли събрани достатъчно добре обективните данни върху, които да се обоснове заключението и най-добрите светила в науката да се съберат след това няма да успеят да постигнат

задоволителни резултати. На второ място, намаляване на излишните разходи за безсмислено разкарване на вещите лица, което може да се постигне чрез регламентиране на дистанционното им изслушване.

3. Липса на специалисти – Липсата на вещи лица е немалък проблем, но много по-голям проблем е че липсват подходящи (с необходимите знания и морални качества) вещи лица. И проблемът смятам че не е в липсата на подходящи специалисти, а в мотивацията им да станат вещи лица! Липсата на подходящи вещи лица произлиза главно от другите проблеми – неясен статут, непазарно възнаграждение, неясно определяне на възнагражденията спрямо качеството, липса или на ниско ниво техническа обезпеченост, изначално неблагоприятната среда на дейността (значими интереси на страните по делото, корупционен и друг вид натиск и др.) и т.н.;
4. Срочност на експертната дейност – Срочността на експертната дейност има голямо значение за срочността на правосъдието. Обикновено експертизите са тясната част на пясъчния часовник отмерващ времето на правораздаването. Това е основен проблем, който трябва да се реши, но решението му главно зависи от решението на други проблеми – недостиг на вещи лица, ненужна загуба на време на вещите лица, назначаване на ненужни експертизи и т.н.; следва продължение....

Автор: Пламен Димитров (18.01.2023 13:50)

Коментар 1.2.

5. Максимално спестяване на времето на вещите лица – загубата на времето на вещите лица се оказва голям проблем, който има доста лесно решение, като се има предвид съвременните телекомуникационни технологии. Оставяйки обаче нерешен този проблем се води до задълбочаване на други проблеми: липса на вещи лица, срочност на експертизите, големи разходи за експертизи, което пък от своя страна води до бавно и скъпо законодателство.

6. Недобре обмислени текстове в нормативните актове, даващи възможност за различно, често противоречиво и дори нелогично и несправедливо тълкуване както от страна на назначаващите органи, така и от страна на вещите лица – за съжаление от този проблем изкусно се възползват възлагащите органи и това е едно тяхно оръжие за манипулиране на вещите лица, които често не са юридически подготвени, а и не са мотивирани да оспорват нелогичните и несправедливи тълкувания на нормативната база.

следва продължение...

Автор: Пламен Димитров (18.01.2023 13:47)

Коментар 1.1.

Анализирайки изказаните мнения на вещи лица в коментарите и извън тях, виждам следните значими проблеми необходими за решаване в настоящата наредба или по-скоро в по-разширен нормативен документ регламентиращ дейността на вещите лица:

1. Статут на вещите лица - В интерес на истината юридическият статутът на вещите лица е регламентиран в редица нормативни актове, но на практика поради професионалната и длъжностна разнородност на отделните специалисти и неопределеността на характера на отношенията между възлагащия орган и вещото лице, се създава една несигурност в статута на вещите лица, която се усеща главно от самите вещи лица. Тази несигурност в статута на вещите лица, не предполага инвестиране на време и средства в развитие на дейността (инвестиции за обучение и техника, необходими за по-качествена експертна дейност), а също така действа отблъскващо за новите кадри ;
2. Техническа обезпеченост на експертизите - В съвременния свят всяка дейност става все по-сложна и се нуждае от все по-високотехнологична техническа обезпеченост. Това важи и за дейността на вещите лица, дори би следвало да важи в по-голяма степен. В някои сфери на експертизите, като съдебномедицинската експертиза, токсикологичната експертиза, ДНК-експертизите, криминалистичните експертизи и др. има известна нормативна база регламентираща техническата обезпеченост на експертизите - къде по-успешно, къде по-малко успешно. В някои сфери обаче не съществува никакъв регламент за техническа обезпеченост (напр. автотехническите експертизи - специализирани софтуери, технически средства за извличане на информация от компютрите на автомобилите, база за разглобяване на автомобили и др.) и на практика дейностите нуждаещи се от техническа обезпеченост не се извършват. Замислете се как би изглеждала съдебномедицинската експертиза на труп без наличие на аутопсионна зала!
3. Начин на определяне на възнагражденията на вещите лица - това е един мой много болезнен въпрос! И не става въпрос за стойността на възнаграждението, а за начина на определянето му! Многокомпонентното определяне на възнаграждението на вещите лица определено е най-справедливият подход (възнаграждението да зависи от квалификацията и компетентността на вещото лице, от сложността и спецификата на поставените задачи, от обема на извършената работа и от времето необходимо за извършване на експертизата). Доброто начало, поставено в чл. 23, ал. 1, в която е регламентирано многокомпонентното определяне на възнаграждението на вещите лица е помрачено от наличието на празноти в следващите членове, което дава основание за житейски нелогичното тълкуване (главно от счетоводните отдели на възлагащите институции), че цената на експертизата се определя единствено от броя на действително отработените часове и извършените разходи. За съжаление много вещи лица притиснати от възлагащия орган възприемат този несправедлив подход. Основните ресурси, които ползват вещите лица при изготвяне на експертизите, са техните специални знания и експертен опит, които са трупани с години. Тези специални знания и експертен опит са и основната причина, поради която се назначават определени специалисти като вещи лица. Времето, изгубено за изготвяне на самата експертиза, обикновено е обратно

пропорционално на квалификацията и особено на експертния опит на специалистите, тъй като безспорно специалистите с повече опит и знания за една и съща експертиза изразходват по-малко време спрямо специалистите с по-малко опит и знания. Реално времето, необходимо за придобиване на специални знания и опит остава необезпечено, тъй като е изразходвано преди самото назначаване на експертизата и на практика не може да се отчете. От тук идва и абсурдът на тълкуването, че възнаграждението за експертизите следва да се определя от действително отработените часове, т.е. по-неквалифицираните и с по-малко опит вещи лица следва да получават по-голямо възнаграждение, тъй като им е необходимо повече време за изготвяне на експертизите. Тази порочна практика води до друга още по-порочна практика – за да се компенсира липсата на възнаграждение по останалите компоненти от чл. 23 и изключително ниската ставка за часово възнаграждение, вещите лица масово завишават броя на отработените часове с цел достигане на пазарна цена на експертизите. Тази принудително създадена лоша практика от своя страна демотивира и отблъсква съвестните специалисти и нанася съществен удар върху доверието във вещите лица.;

4. Остойността на експертната дейност – възнаграждението на вещото лице освен, че трябва да се определя по справедлив начин, трябва да е и в справедлив размер. Размерът на възнагражденията на вещите лица, съобразен с пазарните условия е главен двигател осигуряващ качествени вещи лица за съдебната система. Освен това липсата на справедливо остойността на труда на вещите лица е значителна предпоставка за корупционен риск;

следва продължение...

Автор: Мая Кичева (17.01.2023 18:19)

Предложения от д-р Мая Кичева - част 3

На основание изложеното по-горе, предлагам:

- до отпаднат от наредбата изцяло чл. 19, чл. 23, чл. 29 и чл. 30. Чл. 23 трябва да отпадне, защото, на възлагащият орган се налага да ползва специалист като вещо лице, което означава, че той не е компетентен в областта на този специалист и поради това не може да прецени обстоятелствата, разписани в ал. 1.
- да отпаднат алинеи 2, 3 и 4 от чл. 26;
- да отпадне т. 3 от параграф 1 на допълнителните разпоредби – премахва се терминът „действително отработен час“;
- т.2 от параграф 1 на допълнителните разпоредби „необходими разходи“ да се замени с „присъщи разходи“ – понятието е по-широко и по-удачно; предлагам следното определение за „присъщи разходи“ – Присъщи разходи за изготвяне и защита на експертизата, са всички разходи, които вещото лице е декларирало със справка-декларация“;
- Чл. 18 да се промени така: „Вещото лице има право да получи възнаграждение за предоставената от него услуга във връзка с изготвяне и защита на експертизата“.

- Чл. 20 (1) да се промени така: „При явяване на вещо лице и отлагане на съдебното заседание по независещи от него причини, на вещото лице се заплащат декларираните от него със справка-декларация разходи при минимална часова ставка – 10% от минималната работна заплата за страната за конкретния период“;
- Чл. 24 да се промени така: „Времето, през което вещото лице е работило за изготвяне на експертизата или му е било необходимо за явяване/участие в съдебно заседание, се заплаща при минимална часова ставка – 10% от минималната работна заплата за страната за конкретния период, съобразно представената от него справка-декларация“;
- В чл. 26 (1) да се добави „когато е приложимо“ в първото изречение след думите „към която се прилагат документи за извършените разходи“. Това касае всички вещи лица, които не са самоосигуряващи се.

д-р Мая Кичева, гр. София

Автор: Мая Кичева (17.01.2023 18:18)

Предложения от д-р Мая Кичева - част 2

2/ Трябва да се разбере, че независимо от това, че вещите лица се одобряват от съдилищата съгласно закона за съдебната власт, **тези специалисти предоставят услуги на съда и органите от досъдебното производство, които са „външни“ за съдебната система.** Това е така, защото:

- одобрените и/или назначените за вещи лица не са служители в съдебната система и имат знания и професионален опит в различни от правото сфери, заради които се ангажират в досъдебното и съдебното производство за конкретно разследване / дело;

- в общия случай, вещите лица работят на трудов договор по специалността си в различни от съда и органите от досъдебното производство (с изключение на служителите на МВР) държавни, общински или частни предприятия/дружества, в т.ч. болници, лаборатории, университети, институти и пр., които предоставят услуги в своята област на граждани и други юридически лица, обявени в ценоразпис за съответната финансова година;

или

- работят като специалисти на свободна практика в определена област, които сами остойностяват предлаганите от тях услуги.

Разноските за изготвяне на експертиза от вещо лице, което спада към първата група специалисти, обикновено се формират:

а/ или като сума от цената на обявената от техния работодател услуга (защото тези специалисти ползват базата и материали, закупени и принадлежащи на техния работодател) и цената на техния труд, който полагат допълнително за изготвяне на

експертизата извън преките им служебни ангажименти;

б/ или само като цена на обявената от техния работодател услуга, защото съгласно трудовият им договор и длъжностна характеристика те извършват анализи и изготвят експертизи за целите на досъдебното и съдебно производство.

Вещите лица по т./а/ и т. /б/ по-горе не са самоосигуряващи се лица, както погрешно се счита от главните счетоводители на някои съдилища, защото за тях не е изпълнено кумулативното изискване на разпоредбата на кодекса за социално осигуряване в трите и точки, които цитирам:

„За лица, упражняващи свободна професия и/или занаятчийска дейност по регистрация, се считат тези, които упражняват дейност:

- *на основание на предварителна регистрация, определена с нормативен акт - нотариуси, адвокати, дипломирани експерт-счетоводители; регистрирани одитори, независими оценители, експерти към съда и прокуратурата, медицински специалисти, застрахователни агенти по чл. 313, ал. 1 от Кодекса за застраховането и други;*
- *за която подлежат на облагане с патентен данък и не са еднолични търговци;*
- *като извършват професионална дейност на свой риск и за своя сметка – дейци на науката, културата, образованието, архитекти, икономисти, инженери, журналисти и други физически лица, упражняващи свободна професия, регистрирани с ЕИК по регистър БУЛСТАТ, извън тези по чл. 1, ал. 5, т. 1 и 2 от Наредбата за обществено осигуряване на самоосигуряващите лица, българските граждани на работа в чужбина и морските лица.“*

/в/ Вещите лица, които работят като специалисти на свободна практика, са самоосигуряващи се лица, защото отговарят едновременно на цитираните по-горе три изисквания.

Разноските за пътуване и престой в населено място, различно от постоянния адрес на вещото лице, **следва да се третираат като част от предоставената от него услуга**, а не като командировъчни разходи по наредбата за командировките в страната и в чужбина, **защото съдът не командирова вещите лица.**

В случаите /а/ и /в/ тези разноски следва да се възстановят по посочената в справка-декларацията на вещото лице лична банкова сметка, срещу издаден от него документ съгласно чл. 7 от закона за счетоводството.

В случай /б/ тези разноски следва да се възстановят по посочената в справка-декларацията на вещото лице банкова сметка на юридическото лице - работодател, срещу издаден от юридическото лице документ съгласно чл. 7 от закона за счетоводство.

Автор: Мая Кичева (17.01.2023 18:17)

Предложения от д-р Мая Кичева - част 1

На база практиката ми като вещо лице от 2008г. (изготвям ДНК експертизи за идентификация на хора, биологични следи, определяне на произход, биологично родство, както и химически експертизи за установяване и количествен анализ на наркотични и упойващи вещества) и административният ми опит като управител на българско търговско дружество с основен предмет на дейност в тези две области, забелязвам следните проблеми, касаещи заплащането на вещите лица в България, които трябва да се разрешат по административно-законодателен път:

1/ Не се цени разходваното работно време на специалистите, ангажирани като вещи лица. Знанията, трудът и времето на добрия специалист, вложени при изготвянето на една експертиза, са най-ценни и те трябва да се заплащат достойно. **Предлагам часовата ставка за труд на вещите лица, вкл. за защита на експертиза в съдебно заседание (за всеки започнат астрономически час), да се преквалифицира на „минимална часова ставка“ и да се повиши** от сегашните 3% от минималната работна заплата за страната - на 10% от нея. Има много области, в които за изготвяне на експертиза вещото лице не разходва скъпи материали, консумативи, машинно време, лицензи или др., но със сигурност полага висококвалифициран труд, който не е редно да се заплаща по 20.00 лв. на час. Освен това, минималната часова ставка трябва да се прилага за периода на изготвяне на експертизата, т.е. когато реално са направени разходите за труд, а не към датата на назначаване на експертизата.

Икономически и финансово не е целесъобразно да продължаваме да разходваме работните часове на едно вещо лице за пътуване из страната в рамките на половин, един или повече работни дни, при наличие на електронни платформи за видео-конферентна връзка и уредба за възлагане на съдебни поръчки. **Предлагам в наредбата да се включи следния текст:** *„Когато възлагащият съд се намира в населено място, отстоящо на повече от 30 км от постоянния адрес на местоживеене на вещото лице, защитата на изготвената от него експертиза в съдебно заседание се провежда чрез видео-конферентна връзка или чрез изпълнение на съдебна поръчка по делегация в съответния компетентен съд по постоянен адрес на вещото лице“.* **По този начин ще се постигне значителна оптимизация, както на процеса, така и на разходите:** няма да се губи работното време на специалиста – вещо лице, и ще се намалят разноските, свързани със защита на експертизата. Ще отпадне и проблемът с неадекватните ставки и ограничения на наредбата за командировки в страната.

Автор: Любомир Герджиков (16.01.2023 23:04)

Историческа препратка

Уважаеми експерти,

Вече почти десетилетие правим предложения и полагаме усилия за подобряване на регламентацията на експертната дейност в правосъдието - за съжаление без конкретен резултат, като поредният проект за наредба от министъра на

чл.27.ал.4.При наличие на основание по чл.23.ал.1,органът ,назначил експертизата,може да промени размера на възнаграждението на вещото лице.За извършените корекции се посочват мотиви.

Оказва се,че вещото лице извършва поставената му задача качествено и в срок,предава справка-декларация и фактура,а някъде по етажите някой намаля това възнаграждение с цел икономии на бюджета!!!Никъде в правния мир няма подобен прецедент-за извършена работа еднолично и самоволно възложителят да намаля уговореното възнаграждение/тъй като то е уточнено в чл.24 ал.1 и ал.2./Изобщо не следва да се коментира и текста,че корекцията се извършва с мотиви- как така възложителя ще се мотивира колко точно часа са отнели на вещото лице да извърши експертизата,след като няма необходимите знания и компетентност в тази област???

Този текст следва изцяло да отпадне ,защото ще опорочи изцяло отношенията - вещо лице - възложител и ще демотивира съдебните експерти да изпълняват качествено и в срок поставените им задачи!

Автор: МЕРИ ИВАНОВА (12.01.2023 19:10)

В Глава Втора, чл.7,т.5 текста е лобистки в полза на КНО

В чл.7 на Закона за независимите оценители е записано, че документ за правоспособност на оценител и вписване в Регистъра към КНО се извършва **след успешно положен изпит пред КНО.**

След добавяне на текста в чл.7 т.5 на настоящият проект за Наредба , каква ще е съдбата на Независимите оценители, които имат легитимен документ от Агенцията по приватизация, които поради обективни причини са пропуснали срока за вписване в Регистъра.

Предлагам да бъде задължена КНО да впише в Регистъра на независимите оценителите експертите с легитимен документ от Агенцията по приватизация , тъй като към момента КНО отказва тази регистрация .

Потърпевши от чл.7 т.5 ще бъдат всички ВЛ , които към момента са правили съдебно-оценителни експертизи и трябва да доказват познанията си пред Комисията на КО.

Автор: МЕРИ ИВАНОВА (12.01.2023 13:25)

В Глава Втора, чл.7,т.5 текста е лобистки в полза на КНО

В Глава Втора, чл.7,т.5 е записано задължение на ВЛ да бъде вписано в Регистър по закон. Такъв регистър има създаден по ЗАКОНА ЗА НЕЗАВИСИМИТЕ ОЦЕНИТЕЛИ. **Камарата на Независимите Оценители вписва лицето в Регистъра и му издава Сертификат за правоспособност.**

Каква ще бъде възможността за съдебна експертна оценка на Вещи лица получили правоспособност от Агенцията по приватизация, но не вписани в Регистъра на КНО в

срока даден от Камарата поради обективни причини - отсъствие от страната.

Предлагам Регистъра на независимите оценители да бъде ИЗВЪН(некомерсиално) от Камарата на независимите оценители и **да бъде даден технически срок на Оценителите с легитимен документ** да се впишат в този Регистър. В противен случай би следвало повторно явяване на изпит пред Комисия на КНО, такси, зависимост.

Считам , че в тази си част(променена Глава Втора,чл.7, т,5) **Наредбата е лобистка в полза на КНО.**

Автор: Владислав Самоходов (11.01.2023 12:30)

Допълнение за начина за изплащане на възнагражденията към вещите лица

Когато се правят предложения за нещо което е отменено, то следва да се съобразят причините за отмяната така, че предложението да е приемливо. Направих си труда да проверя как са регламентирани условията за работа на вещите лица в държави от Европейският съюз и останах много изненадан. Примерно това е официалният регламент на Министерството на правосъдието в Германия:

<https://www.gesetze-im-internet.de/jveg/BJNR077600004.html>

Обърнете внимание на ставките за час по експертиза спрямо клас.

Според мен докато не се регламентират цени на труд такива, че да има интерес пораждащ конкуренция нещата ще си стоят на едно място и дори крачка напред две назад.

Едно от решенията на проблема е сходен на принципа: майстор, калфа и чирак. Защо заплащането да не се направи да е възможно не само на физическо лице, а и на фирма? Тогава вещо лице, ще може да назначи помощници, да им плаща осигуровки и да ги обучава реално така, че да са му полезни и един ден те може да са кадри знаещи и можещи вещи лица - готов продукт за съдебната система. Според мен най - добре е едно бъдещо вещо лице да се запознае професионално с тази работа преди да започне да работи самостоятелно по експертизи (особено за нуждите на съда).

Възможността в.л. да получава възнаграждението си на фирма, ще му предостави на първо място да има помощници, което ще доведе до по - голяма продуктивност, по-малко разходи, улеснено разплащане с институциите и не на последно място да спомага за обучението и придобиване на познания на бъдещи в.л. Твърди се, че това ще доведе до промиване на наказателната отговорност на вещото лице, но това не е така. При експертизи които се изготвени от служители на МВР, наказателната отговорност е на експерта (в.л.) работил по експертизата, а заплащането на експертизата е към сметка на ОДМВР, т.е. няма проблем стига да има желание за креативност като се приеме следният текст към новата Наредба:

Чл. 18. Вещото лице има право на възнаграждение за извършената експертиза, както и направените разходи за използваните материали, консумативи, пособия, технически средства, машинно и компютърно време и други необходими разходи.

Чл. 18. (1) Възнаграждението на вещо лице се изплаща или на посочена от него лична банкова сметка или може да се изплати по сметка на организация, сдружение или фирма на която е управител.

Чл. 18. (2) Начинът на изплащане на възнаграждението на вещо лице не го освобождава от наказателна отговорност.

Автор: Георги Тимнев (09.01.2023 20:26)

Съдът определя възнаграждението

Когато съдът определи възнаграждението, ако сме работили повече часове и имаме повече разходи, от съдията зависи крайната сума. Трябва да има лихви за забавени плащания, както се случва с експертизите възложени от МВР.

Автор: Цветомир Ценов (09.01.2023 19:07)

ПРЕДЛОЖЕНИЕ!

Допълнение към чл. 19, ал. 2!

Във връзка с вещите лица, които са работещи (имат действащи основни трудови договори) и трябва да се явят за устна защита на заключението си в Съд (който и да е), то трябва да си освободят деня (ако трябва да пътуват в извън населеното място на местоживеене или месторабота) чрез неплатен отпуск, чрез чл. 157, ал.1, т. 4 от КТ за работещите по трудов договор и в чл. 62, ал. 1, т. 4 от Закона за държавния служител за работещите по служебно правоотношение, вещото лице не трябва да се спира за конкретното дело. Тези вещи лица, които имат платен отпуск, ще го оползотворят бързо, а когато им се наложи да си вземат платен отпуск за лични нужди, то такъв няма да имат, за да не изгубят своя дневен надник.

Предлагам да се обвърже освобождаването на вещото лице по законов ред, като този отпуск да бъде платен от работодателя, като не се приспада от полагащия му се годишен такъв. Възможно е след явяването на вещото лице в съответното съдебно заседание, да му се издаде документ, който да се представи пред работодателя за достоверност. Друг вариант е същия да му се заплати полагащия му се дневен надник от Ищеца и Ответника по 50%. Тъй като вещото лице извършва обществена работа. По този начин работещите вещи лица няма да бъдат ощетени.

Предлагам, след приемането на настоящата наредба, същата да е валидна от 03.12.2022 г.. Защото от 03.12.2022 г. има вещи лица, които са упражнявали дейност, и не трябва да бъдат ощетени.

С уважение,

инж. Цветомир Ценов

Автор: Радослав Балтов (09.01.2023 12:43)

Промяна на чл.21 ал.2

В чл. 21, ал. 2 думата "министерството" да се замени с "вещото лице" ! Мотивът на МВР, че това е служебно задължение на служителите, не може да е причина вещите лица от МВР да не могат да получат **допълнително възнаграждение за защита на експертиза в съдебна фаза от бюджета на съдебната власт !**

Автор: В Л (06.01.2023 11:05)

Уточнение относно квалификацията на вещите лица

В чл. 7, ал. 2, т. 6 се казва, че всеки с издаден какъвто и да е документ за квалификация /свидетелство, удостоверение, сертификат и т.н./ може да бъде вещо лице, т.е. аз мога да съм изкарала един едномесечен курс, например по психология, и мога да бъда вещо лице, без да притежавам съответно диплома, издадена от ВУЗ. Тази липса на конкретно изискване за съответната квалификация изглежда нелогично на фона на изисването съответно на 5, 7 и 10 години стаж по специалността.

Вещото лице е човек, притежаващ специални знания в областта на науката, техниката и изкуството. Липсата на ясни критерии относно квалификацията, поставя под въпрос доколко са "специални" знанията на съответния специалист.

Автор: Илиян Владов (04.01.2023 18:50)

Относно възнаграждението и сроковете на изплащане

Възнаграждението определено в чл 24, ал. 1 от Наредбата на 3 % от МРЗ не е адекватно предвид отговорностите и квалификацията на вещите лица. Би било редно да се обоснове друг критерий или при съюите условия да бъде поне 5 % от определената МРЗ. Също така определеният в чл. 27, ал. 1 от Наредбата срок на изплащане на сумите по приета експертиза от 60 дни е твърде дълъг, а някои институции, като МВР въобще забавят изплащане на възнагражденията много над този срок. Случвало ми се е да чакам по 4, а някога и 6 месеца за изплащане по вече изготвена експертиза възложена от разследващ полицейски орган с оправданието, че нямали средства. Освен това според разпоредбите на Закона за задълженията и договорите, сроковете за изплащане на издадени фактури е 1 месец, т.е. 30 дни. Ако

все пак се реши да се остави срокът, определен в чл. 27, ал. 1 от Наредбата, то следва и да се предвидят лихви за просрочие според лихвения процент определен за страната за всеки ден просрочие след законоопределения срок.

Автор: Васил Атанасов (28.12.2022 18:38)

Мнение на вещо лице - проф. Васил Н. Атанасов (химик-токсиколог)

Категорично има проблемни текстове в наредбата, които би следвало да се обсъдят, преди да се предлага проект за изменение и допълнение, който по-същество е `copy/paste` на отменения вариант.

1. Фиксираните суми по чл. 20, ал. 1 и ал. 2 са крайно ниски. (При неявяване на вещо лице съдът налага глоба в многократно по-голям размер - би следвало да има някаква реципрочност?!). В редица случаи вещите лица пътуват по цял ден за да се явят на дело, което се отлага в последния момент. Несериозно, обидно и унизително е подобно отношение.

2. Разходите за дневни и квартирни пари са неприложими към днешна дата, като в медиите има информация за текущо обсъждане на изменение на Наредбата за командировките в страната и в чужбина - би следвало да има някаква връзка или съпоставимост? Категорично следва да се признават пътни за самолет - в България тази опция е възможна единствено за направление София - Варна (Бургас не е аналогичен транспортен проблем).

3. Предлагам авторите на текста да помислят за обособяване на отделна глава за разпит чрез видеоконферентна връзка. Докато действаше Закон за извънредното положение или обявена извънредна епидемична обстановка, редица съдилища практикува изслушването ни по личните ни Skype/Viber или чрез делегация в Софийски районен/градски съд, където чрез същите приложения се осъществяваше връзка, след снемане на самоличността ни от съдия. Към днешна дата някои съдилища запазиха практиката си, но повечето се върнаха на предишния вариант с искане за присъствено явяване на вещите лица. Аргументите са, че нямат Skype/Viber (несериозно!), трябвало специална криптираща система, каквато имало само в апелативните съдилища и било необходимо да се командирова съдебния състав до там и подобни.

Същевременно това е изключително сериозен проблем, който си позволявам да онагледа с областта на експертизата, в която аз работя - изследване на наркотични вещества в кръвни проби на водачи на МПС. Още в началото подчертвам, че този вид дела са голям брой и това не е частен случай. С колегите ми в София изследваме проби от 22 области на страната. После биваме призовавани като вещи лица пред съдилища в тези 22 области. В немалка част от тези дела подсъдимите вече имат една присъда и често пъти се иска нашето явяване само за да се забавя делото, доколкото ние не сме в състояние да се явим след първо призоваване пред съда - изготвяме над 2000 експертизи годишно и обикновено в един ден сме призовани в няколко населени места, едновременно. Освен безумното пътуване из страната, с

колегите на практика спираме да изготвяме експертизи, защото пътуваме. Това води до все по-голямо забавяне на изготвянето на експертни заключения, тъй като ние просто не можем да се озовем на работа от съдебен туризъм.

Не знам каква е тази криптирана система в апелативните съдилища и недоумявам как цялото образование стана дистанционно, но не можем да осигурим една такава система на съда. Освен Skype/Viber, които може да се ползват и институционално, то има редица платформи за онлайн комуникация (напр. Zoom, Google Meet, MS Meetings и т.н.). Предлагам ако не може да се създаде ред за осъществяване на видеоконферентна връзка в наше време, то поне електронната система за вещите лица да се надгради с вход за вещо лице/институция и вътре да се вгради опция за конферентна връзка. Всяко вещо лице би могло да има електронен идентификатор през който да влиза в тази система или за всяко съдебно заседание да се праща парола за достъп - тези неща и учениците от началния курс ги усвоиха.

Но да пътуваме по 350 км в посока, за да се отложи делото в последния момент (полагат ми се 20 лв., но ако не се явя - последната ми глоба е 500 лв., а предупреждение - за 1200 лв.) ИЛИ да разбере, че никоя от страните няма въпроси към мен - но за да не се допусне процесуално нарушение трябва да потвърдя, че поддържам заключението си... Не е сериозно.

Апелирам за сериозно обсъждане на текстовете в наредбата!

С уважение,

проф. Васил Н. Атанасов

Автор: Петко Тодоров (27.12.2022 16:32)

Конкретно по проекта

1. В текста по чл.17 се визират само съдебни дела и отсъства текст относно досъдебни производства.
2. В чл.24 е определен размерът на почасовото заплащане, който е фиксиран с установената минимална работна заплата (МРЗ) за страната към датата на възлагане на експертизата. От това само прозира намерението да се плати по-малко за положения труд. Установената МРЗ за страната е определена с нормативен акт и е общоизвестна както по размер, така и по време на действие. Поради това не представлява трудност заплащането да се извършва съобразно действащата МРЗ за конкретния ден с положен труд. Следователно ако трябва да се конкретизира, то текстът вместо „към датата на възлагане на експертизата“ трябва да е „към датата на извършената работа“.
3. Би трябвало да се определи срок след предаване на експертизата, в който органът, назначил експертизата в досъдебно производство, да се произнесе с постановление за определяне на възнаграждението. Постановлението трябва да бъде връчено на вещото лице и съгласно данъчното законодателство в пет дневен срок трябва да бъде издадена фактурата (сметката) за извършената и

приета услуга вр.чл.27 (2). В този аспект е добре да се конкретизира датата на приемане на експертизата в досъдебно производство, която следва да е датата на издаване на постановлението за определяне възнаграждението на вещото лице. От тази дата би следвало да тече 60 дневният срок за плащане, определен с изречение второ в чл.27 (1) от предложениния проект.

4. Посочената минимална твърда сума 20 лв. за явяване в съдебно заседание и парите по чл.26 (2) т.3. „разходи за една нощувка над 50 лв.“ вече не са актуални и е добре да са обвързани с МРЗ, подобно на почасовото възнаграждение за положения труд. Наред с това освен действително отработени часове има и съпътстващо време, в което е ангажирано време на вещото лице, а именно времето по възлагане предаване на експертизата, получаване и предаване на материали, времето за път при посещения за оглед и други подобни. Това така, т.к. в противен случай вещото лице би използвало това време за друга платена дейност. В обобщение - след като се заплаща почасово, то би следвало да се плати за цялото време през което е ангажирано вещото лице и терминът „действително отработен час“ да се дефинира като „ангажиран час“. Това се налага, т.к. в практиката често при заплащането не са признавани тези записани съпътстващи и необходими часове употребено време по изготвяне на експертизата.

Автор: Георги Тимнев (27.12.2022 13:25)

Проценти от минималната заплата или фиксирани суми

Какви 20 лева за явяване или 50 лева за хотел , когато утре инфлацията ще ги обезцени? Трябва да предвидят като заплащане сума %от минималната заплата. От проекта чл.10 предвиждат представяне документи издадени от държавни органи, вместо служителят да си ги потърси сам за нуждите на производството от органа, който ги е издал? Трябва да ги заменят с декларация на кандидата за вещо лице съдържаща данни за документите за да може служителят да ги намери по-лесно. Така служителите няма да нарушават законите под заплаха от хиляди левове глоби.

Автор: Любомир Калчев (27.12.2022 11:15)

Нужни промени в чл.7 относно изискуемия стаж за вписване на вещи лица

Наредбата за вещи лица се търпи промени твърде рядко, с което отдавна не е актуална. Налагат се промени в **чл.7** относно УСЛОВИЯ, НА КОИТО ТРЯБВА ДА ОТГОВАРЯТ СПЕЦИАЛИСТИТЕ, УТВЪРДЕНИ ЗА ВЕЩИ ЛИЦА:

Чл. 7. (1) За вещо лице може да бъде утвърдено дееспособно лице, което отговаря на едно от следните изисквания:

2. има висше образование с придобита образователно-квалификационна степен "магистър" и има най-малко **5 години стаж** по специалността; - Да се промени на **4 години стаж**

3. има висше образование с придобита образователно-квалификационна степен "бакалавър" и има най-малко **7 години стаж** по специалността; - Да се промени на **6 години стаж**

4. има средно образование и най-малко **10 години стаж** по специалността; - Да се промени на **9 години стаж**.

Когато в широкото обществено пространство говорим за нова наредба на вещите лица, това е свързано с въвеждането на по-благоприятни изисквания за професионален опит относно вписването им в списъците на утвърдените вещи лица за съответния район. Предложеното намаление на изискванията с минимум **1 година** стаж по специалността, цели подобряване на възможностите за привличане и задържане на млади хора- специалисти, каквито несъмнено има за вписване като вещи лица особено в клас "Съдебни инженерно-технически експертизи" по отношение на изготвяне на експертизи от типа - компютърно-технически и изследване на комуникационни устройства, където съвременните тенденции показват, че с този тип изследвания могат да се ангажират доста млади хора от частния сектор. При така действащата до 09.12.2022 г. наредба, както и видно от проекта, като пример може да се посочи, как лице завършило магистър с обучение между 5 и 7 години във висше учебно заведение са му необходими още 5 години по специалността, т.е не се приема за стаж обучението му в учреждение, а тепърва след придобиване на степен „магистър“ са му нужни още 5 год. стаж по дадената област, за да се впише в списък на вещи лица, което по своему няма как да мотивира дадено лице за подпомагане на органите на съдебната власт.

Като добра практика в тази област може да се посочи, измененията които претърпя „КЛАСИФИКАТОРА НА ДЛЪЖНОСТИТЕ В АДМИНИСТРАЦИЯТА“, приет и обнародван на 05.08.2022г в ДВ., в който именно поради същите причини и мотиви се прие намаление с една година на изискването за професионален опит за всички длъжности в 9 ръководни нива (Ръководно ниво 1, 2, 3А, 3Б, 3В, 4А, 4Б, 7А, 7Б), в две експертни нива (Експертно ниво 1Б и 2), както и за отделни длъжности в останалите длъжностни нива.

Като пример за подобна практика, също така може да се посочи действащото законодателството за вещи лица в Р. Румъния – членка на ЕС, където изискването за вписване на вещи лица е записано – лицето да притежава 4 години професионален „непрекъснат“ стаж по специалността.

Автор: Александър Минчев (24.12.2022 12:22)

Коментар от д-р Александър Минчев-съдебен лекар (вещо лице)

Чл. 20. (1) При явяване на вещо лице и отлагане на делото по независещи от

него причини на същото освен разходите се заплаща и възнаграждение в размер не по-

малко от 20 лв.

Много отдавна тази сума трябваше да се актуализира и да се съобрази с инфлацията.

Убеден съм, че специалист, което е авторитет в своята област и е посочен за вещо лице поради необходимост за решаване на по-сложен казус ще се демотивира.

(2) При явяване на вещото лице, включително и когато е служител на ПРБ,

назначен на експертна длъжност, пред съда за изслушване по изготвена в досъдебната

фаза на наказателния процес експертиза освен посочените в чл. 19, ал. 2 разноски се

заплаща възнаграждение не по-малко от 20 лв.

Това е смешно възнаграждение и категорично ще демотивира явяване на вещите лица!?

(2) Обстоятелствата по ал. 1 се установяват от органа, назначил експертизата,

въз основа на справка-декларация от вещото лице съгласно приложение No 2. При

съобразяване и преценка на обстоятелствата по ал. 1 справка-декларация не обвързва

органа, назначил експертизата.

Справката декларация в този вид смятам, че трябва да отпадне. Достатъчно е в справката декларация да е определена сумата, която вещото лице преценява, че трябва да получи и ако има разноски сумата за разноските с документи, които ги удостоверяват. Този, който е поискал експертизата има възможност за корекции, ако смята, че сумата е завишена, и дори, ако смята, че трябва и да е по-голяма.

Това се мотивира от:

1. В условията на пазарна икономика, когато даден консуматор иска да получи нещо, той не определя за каква цена го получава (а в справката декларация часовата ставка е определена-фиксирана). Иначе казано когато отидете в магазина не казвате искам това сирене за 3 лв., а го плащате на цената, на която търговеца го е обявил. Ако не ти изнася не купуваш!

2. На всяка стока има етикет с крайна цена. Няма етикет, на който да пише отделните фази, които определят цената. Представете си на етикета за хляба да пише: еди колко си за зърно, еди колко си за облаботка на почвата, еди колко си за

сеитба и т. н.

3. разходи за една нощувка над 50 лв.

Дали е възможно този който е писал тази сума от 50 лв. да даде и списък на хотелите.

МНОГО СЕ ИЗВИНЯВАМ, НО В МЕН СЕ СЪЗДАВА ВПЕЧАТЛЕНИЕ, ЧЕ ТЕЗИ, КОИТО СА ВНЕСЛИ ЗА ОБСЪЖДАНЕ НАРЕДБАТА НЕ СА Е ПРОЧЕЛИ ПРЕДИ ТОВА.

2. Клас "Съдебномедицински експертизи".Видове:

2.1. Съдебномедицинска експертиза на труп и трупни части.

2.2. Съдебномедицинска експертиза на живи лица.

2.3. Съдебномедицинска експертиза на веществени доказателства.

2.4. Съдебномедицинска експертиза по материали на досъдебното и съдебното производство.

2.5. Съдебномедицинска експертиза за телесно здраве.

Това трябва да влезе в Съдебномедицинските експертизи на живи лица.

2.6. Съдебномедицински експертизи за идентификация на човека.

Това влиза, както в Съдебномедицинските експертизи на труп и трупни части, така и в Съдебномедицинските експертизи на живи лица.

2.7. Съдебномедицинска експертиза за установяване на родителския произход.

Това основно влиза в Съдебномедицинските експертизи на живи лица. Понякога се налага да бъде извършвана и в случай на починал родител, от който може да се налага вземане на проба след ексхумация.

Автор: Петко Тодоров (23.12.2022 23:58)

По така предложения проект за Наредба

1. Не ми е ясно как назначилият експертизата орган може да прецени нейната сложност, след като в акта на нейното назначаване той обявява, че не е компетентен в тази област. Същото се отнася и за други текстове от чл.23 по така предложения проект.
2. Би следвало да има нарочен текст за това, че изготвянето на експертиза представлява услуга. В адм. д. № 5508 / 2021 г - ВАС по отмяна на предходната Наредба точно това е единият от мотивите на жалбоподателя, като е посочил Решение на Европейския съд по правата на човека. В Решението на ВАС са посочени изискванията на ЗНА, едното от които е "5. анализ за съответствие с правото на Европейския съюз."
3. Още един важен момент е това, че подобно и равноправно на заплащането по изготвени експертизи в МВР и ПРБ, би трябвало аналогично да се плаща на вещи лица - служители или собственици на фирми или членове на сдружения.
4. По отношение на това, че не е необходимо да се съгласува осигуреността с бюджетни парични средства досега не съм останал с впечатление, че експертизите по досъдебни производства са финансово осигурени и особено, когато става дума за експертизи, възложени от МВР.

Автор: Елица Буенова (23.12.2022 18:48)

предложение

чл.26, ал.2 - не виждам защо да не се възстановяват пари за самолетни билети, когато става въпрос за България. Много по-евтино е да се дойде от София до Варна със самолет, отколкото с автомобил, а не можете да задължите вещите лица да използват обществен превоз.

На следващо място регламентирани до 50лв. за хотел са смешно малки. Не знам дали има и дупки, които отдават стаи на тази цена. Всеки приличен хотел в България струва от 80-90-100лв. на горе. Не можете да изисквате от вещите лица да спят в стаи тип общежития.

В цяла България има огромен недостиг на вещи лица. Държавата трябва да намери начин да ги грабва кандидатите още от университетската скамейка. Можете ли да ми обясните защо всяко година десетки студенти завършват ДВГ, но не стават вещи лица и ние чакаме АТЕ с години в цяла България. Малцина са съдебните райони, в които няма недостиг на вещи лица. За съдебните лекари положението е още по-критично. В Благоевградски район няма дело, по което СМЕ на труп да се чака по-малко от година и половина. За Монтана СМЕ се чакат по 3-4-6 години. Не виждам

как този проблем ще бъде решен, след като се изисква толкова голям стаж по специалността. Къде да го натрупат този стаж? Предвидете да могат да се вписват и лица със съответната магистърска степен и без стаж, които да могат да участват само в комплексни експертизи, в които участват повече от 2 вещи лица от една и съща специалност. Така ще се разтоварят и без това малкото вещи лица, а тези без стаж ще могат да натрупат опит. Разбирам, че такива експертизи се назначават по спорни дела, но и Вие трябва да разберете, че ако не намерите решение на недостига с вещите лица, скоро съдебната система ще бъде напълно блокирана. Има десетки вещи лица, които отдавна са надскочили 70 години..... Или предвидете стажанти към всяко нещо лице, като на тези вещи лица, които обучават стажант, да им се заплаща допълнително за изготвянето на всяка експертиза + възнаграждение за стажанта. По този начин ще ги мотивирате да наемат стажанти и да ги обучават. Ако наблегнете на този проблем, сигурно ще намерите още 10 и по-добри решения на проблема и аз апелирам да ги намерите, защото нещата с вещите лица са направо трагични.

Автор: Елица Буенова (23.12.2022 18:32)

предложение

Във връзка с реда за отписване поради заболяване или смърт искам да обърна внимание, че списъците на вещите лица да пълни с починали лица. Имам дело, което отлагахме 3 пъти, защото съдът назначаваше за допуснатата КМАТЕ вещи лица, които се оказва че са починали. Имам няколко дела, по които бяха назначавани експерти, които подаваха молба, че вече не желаят да изготвят експертизи поради своята натовареност на работното си място. Тези проблеми водят до неоснователни забавяния на и без това бавния процес. За целта трябва да се въведе изискване всяка година вещите лица да подават заявление, че продължават да работят и имат готовност да изготвят експертизи. Всяко нещо лице почти всеки ден е в съда, а такива заявления могат да се подават и чрез КЕП.

Автор: Елица Буенова (23.12.2022 18:23)

предложени

В чл.7 изрично трябва да бъде записано, че лицето трябва да има съответното образование и опит по специалността, за която ще изготвя експертизи. В момента има вещи лица с образование ЖП транспорт, юристи или военни, чието образование няма нищо общо с това, но изготвят автотехнически експертизи. За да изготвя едно лице АТЕ, то не трябва да е просто магистър по право например или бакалавър по ЖП транспорт или химия например с нужния опит по тази специалност, а да има все още образование и опит по специалността, по която ще изготвя експертизите

История

Начало на обществената консултация - 23.12.2022

Приключване на консултацията - 23.01.2023

Справка за получените предложения - 15.02.2023

[Справка за отразяване на предложенията и становищата](#)